

A Füzesabonyi Kistérség Komplex Terület- és Településfejlesztési Konceptiójának kivonata, összefoglalója, vázlata az egyeztetésekhez

Mottó: A FÜZESABONYI KISTÉRSÉGNEK ÉS BENNE A TIZENKILENC TELEPÜLÉSNEK ABBÓL A FELISMERÉSBŐL, HITBŐL KELL KIINDULNI A JÖVŐKÉPET ILLETŐEN, HOGY MINDNYÁJUNK LAKÓKÖRNYEZETE A LEGSZEBB ÉS LEGÉRTÉKESEBB, LEGBIZTONSÁGOSABB LESZ, AMELY FORRÁSUL SZOLGÁL ÉLETKÖRÜLMÉNYEINK JAVULÁSÁNAK, AZ ÉLHETŐ ÉS FENNTARTHATÓ FALUNAK, BENNE AZ ÖSSZETARTOZÓ CSALÁDOKKAL EGYÜTT.

Készítették:

Kelemen József vidékfejlesztési menedzser, terület- és településfejlesztő szociológus, vidékfejlesztési szaktanácsadó,

Mann Roland vidékfejlesztési menedzser, terület és településfejlesztő geográfus,

Márkus János András vidékfejlesztési menedzser, területfejlesztési szakgeográfus, pályázati szaktanácsadó

A megbízás tárgya:

„Elkészítendő Füzesabony és társult további 18 település komplex terület- és településfejlesztési koncepciója a területfejlesztési koncepciók, programok és területfejlesztési tervek tartalmi követelményeiről szóló 18/1998. (VI. 25) KTM rendelet és a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek kötelező egyeztetésének és elfogadásának rendjéről szóló 184/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet figyelembevételével. A 19 település az alábbi: Aldebrő, Besenyőtelek, Dormánd, Egerfarmos, Feldebrő, Füzesabony, Kál, Kápolna, Kompolt, Mezőszemere, Mezőtárkány, Nagyt, Poroszló, Sarud, Szihalom, Tarnaszentmária, Tófalú, Újlőrincfalva és Verpelét.”

A kistérségek jellemzői Heves megyében

A Kormány a 244/2003. (XII. 18.) rendeletével új területfejlesztési-statisztikai kistérségi rendszert hozott létre, amely módosította a kistérségek 1997. augusztus 1. óta életben lévő lehatárolását. Az új kistérségek besorolása 2004. január 1-jétől lépett életbe. A módosítás a megye 119 településéből 19-et érintett. A legnagyobb változást az jelentette, hogy létrejött egy 13 településből álló új kistérség Béalapátfalva központtal. A 13 község közül 3 az egri, 10 a pétervásárai kistérségből vált ki. További módosítás, hogy az egri kistérségből 5 község a továbbiakban a pétervásárai kistérséghez tartozik. A hatvani kistérségből egy község (Szücsi) a gyöngyösihez került. A füzesabonyi és a hevesi kistérség változatlan maradt. A korábbi lehatároláshoz képest jelentősen csökkent az egri kistérség területének és lakónépességének száma. Az új, béalapátfalvai kistérség a megye legkisebb ilyen egysége lett. (24. és 25. táblázat)

Statisztikai kistérségek 1996-ban Heves megyében: egri, hevesi, füzesabonyi, gyöngyösi, Hatvanlőrinci, pétervásárai. 1997-ben: egri, hevesi, füzesabonyi, gyöngyösi, hatvani, pétervásárai. Vidékfejlesztési kistérségi társulások: béalapátfalvai, Dél-hevesi, egri, füzesabonyi, gyöngyösi, hatvani, mátraaljai, pétervásárai, sarudi, Tarna-menti. 244/2003. (XII. 18.) Korm. rendelet szerint: egri, hevesi, füzesabonyi, gyöngyösi, hatvani, pétervásárai, béalapátfalvai.

A népességszám alakulását vizsgálva a 7 kistérségből a füzesabonyi a negyedik legnagyobb létszámú kistérség a megyében. Ennél kevesebben a hevesiben, a pétervásárai kistérségben és a béalapátfalvaiban vannak. A kistérségek közül egyedül a füzesabonyiban emelkedett a lélekszám. A háztartások számának nagyságát illetően szintén a negyedik helyen áll a füzesabonyi kistérség. A megye kistérségeiben élőknek legnagyobb hányada inaktív kereső, és ez – az egri és a gyöngyösi kivételével – a többire, így a füzesabonyira is jellemző.

FÜZESABONYI KISTÉRSÉG FONTOSABB ADATAI 2003-AS KSH ADATOK ALAPJÁN								
Település	terület km2	lakos	élve szül	halálozás	term szap	vándo rl.	ö.lakás	ép lakás
Aldebrő	21,78	779	6	9	-3	-9	350	1
Besenyőtelek	49,1	2906	27	32	-5	4	1094	11
Dormánd	20,06	1041	17	7	10	3	378	0
Egerfarmos	23,79	734	5	13	-8	27	339	0
Feldebrő	26,52	1175	9	22	-13	3	547	0
FÜZESABONY	46,34	8231	82	152	-70	7	3012	16
Kál	34,84	3735	41	45	-4	-20	1337	1
Kápolna	21,51	1603	18	21	-3	-28	551	0
Kompolt	22,72	2261	22	36	-14	28	770	0
Mezőszemere	21,48	1319	14	27	-13	-17	612	0
Mezőtárkány	40,64	1687	24	29	-5	-4	739	6
Nagyút	18,94	751	7	12	-5	-8	336	1
Poroszló	109,04	3033	36	44	-8	-39	1330	17
Sarud	51,64	1400	16	26	-10	108	554	6
Szihalom	34,17	2117	19	39	-20	9	952	2
Tarnaszmária	11,01	286	3	8	-5	-4	183	0
Tófalva	14,48	622	3	17	-14	0	287	0
Újlőrincfalva	48,09	307	2	5	-3	-10	149	1
Verpelét	53,18	4118	50	56	-6	6	1587	6
Összesen	669,33	38105	401	600	-199	56	15107	68

KIMUTATÁS A VÁLLALKOZÁSOKRÓL, VÁLLALKOZÓKRÓL 2004. KSH					
TELEPÜLÉS	Működő vállalk db	KFT db	Szövetkezet db	BT db	Egyéni vállalk db
Aldebrő	44	7	1	10	26
Besenyőtelek	157	13	2	13	126
Dormánd	36	5	1	1	28
Egerfarmos	23	1	0	2	20
Feldebrő	62	4	1	9	48
FÜZESABONY	522	66	8	53	382
Kál	160	28	3	23	105
Kápolna	82	10	4	8	60
Kompolt	91	11	0	11	69
Mezőszemere	17	2	1	2	12
Mezőtárkány	46	7	2	7	30
Nagyút	23	1	0	2	20
Poroszló	191	18	2	20	150
Sarud	61	5	1	9	45
Szihalom	100	17	0	14	68

Tarnaszmária	16	1	1	1	13
Tófalva	25	4	0	4	17
Újlőrincfalva	8	1	0	0	7
Verpelét	260	30	1	40	184
Összesen	1924	231	28	229	1410

A TERÜLETI FOLYAMATOK ALAKULÁSA A Füzesabonyi Kistérségben (43. és 44. táblázat):

1. A gazdaság területi leszakadása 1999. és 2002. között: a Füzesabonyi Kistérségben leszakadó! (A füzesabonyi mikrokörzetben egy 2003-as adat szerint viszont már stagnáló!)
2. A kistérség versenyképessége országos összehasonlításban: **átlagos**
3. A bruttó hozzáadott érték változása: **alacsony (135 000.- és 207 000.- Ft közötti egy főre)**
4. A mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya: **átlagos (6,9 és 11,5% közötti)**
5. Az iparban foglalkoztatottak aránya: **alacsony (21,6 és 27,7%)**
6. A pénzügyi ellátottság mutatója: **a leggyengébb ellátottságot mutatja**
7. Szállás férőhelyek száma: **alacsony (500 és 1500 db ágyszám)**
8. Vendégéjszakák változása 1998. és 2002. között: **jelentős növekedést mutat (20.000 feletti)**
9. Térségtípus az 1998-2002 közötti évek demográfiai folyamatai: **természetes fogyás és bevándorlás, összességében népességnövekedés van**
10. A 25 év feletti korú népességből a felsőfokú végzettségűek aránya: **alacsony**
11. Regisztrált munkanélküliek száma száz munkaképes korú lakosra 2003-ban: **magas (6,8 – 9,8 %)**
12. A Füzesabonyi Kistérség munkanélküliségi helyzete 2003-ban: **kedvezőtlen (12-14%)**
13. A jövedelmi-vagyoni viszonyok területi különbsége: **kedvezőtlen**
14. Újonnan épült (1998-2002) lakások aránya 2002-ben: **átlagos növekedési ütem jellemző**
15. Százezer lakosra jutó ismertté vált bűncselekmények száma 2003. : **átlag alatti (5050 és 3600 közötti)**
16. A házi-, házi gyermekorvosra jutó lakosok száma: **sok**
17. A rendszeres szociális segélyben részesülők száma: **magas**
18. A kistérség környezeti állapota: **közepesen terhelt**
19. Turisztikai támogatás 1 főre: **nagyon alacsony**
20. Információs és kommunikációs technológiák fejlesztésére nyújtott támogatások lakosságra vetítve 1999-2002.: **nagyon alacsony**
21. Egy főre jutó humán infrastruktúra fejlesztési támogatások 1999-2002.: **nagyon alacsony**

A kistérség fejlődését befolyásoló tényezők:

1. A földrajzi helyzetből adódó előnyök: A Füzesabonyi Kistérségben a hegyes dombvidéktől a tó-ig minden megtalálható. A földrajzi lehetőségek nagyon jók, változatosak, gazdagok. Kiváló borvidék a debrői körzet, a vízi turizmus, a strandfürdők gazdag választéka megtalálható a Tisza-tó környékén, amit akár egy kerékpárúttal is össze lehetne kötni. A Mátra, a Bükk, a Hortobágy, az ország második legnagyobb tava könnyen elérhető, és kedvelt turisztikai célpontok. A kistérség nagy lehetősége az idegenforgalom fejlesztésében, az emberek vendégszeretetében, a kistérségben megtalálható hungarikumokban van.
2. A vállalkozások aktivitásának növekedése: ez a tényező igazán a munkanélküliség csökkenésére lehet hatással. Ezen a téren több és jobb piackutatásra volna szükség, amely nem

csak az ipar, hanem a mezőgazdaság fejlődésére is pozitív hatással volna. Ennek egyik lényeges eleme, az információ begyűjtése, koordinálása, továbbítása. A vállalkozások segítségével a TELEHÁZAK is jól kitudják venni a részüket, hiszen az egy információ bázis, tervezőbázis, szolgáltatási központ, civil szervezeteket összefogó hely is egyben. A vállalkozások aktivitásának növekedését serkenti a képzettség, a szakképzettség, a nyelv ismerete. A mutatók alapján a vállalkozási aktivitás növekedése a Füzesabonyi Kistérségben stagnál.

3. A második ponthoz szorosan kapcsolódik a kistérségek fejlődését befolyásoló tényező a humántőke, a képzettség, az innováció képesség. A 19 településből hagyományosan értelmezett gimnáziumi képzés nappali tagozaton csak Füzesabonyban van. Az ötvenes, és a hatvanas évek elején jó gimnáziumként tartották számon a káli gimnáziumot is. Napjainkban is folyik Kálban gimnáziumi képzés, de csak mint kihelyezett esti tagozat. Ugyancsak jó eredménnyel csinálják Verpeléten is az esti tagozatú gimnáziumi képzést már több éve. Az általános iskolákra lapozva, a nagyobb községekben, ahol igény jelentkezik erre több tanfolyami képzésre, szakképzésre, ezüst és aranykalászos tanfolyami képzésre, az élethosszig történő tanulás folyamatos oktatásait kell a jövőben szorgalmazni, hiszen ez hozzájárul a térség innováció képességének erősödéséhez.
4. A térség fejlődését befolyó tényezők negyediké a külföldi tőke nagysága a térség gazdaságában. A mutatók alapján ez az egyik leggyengébb pontja a kistérségnek, amin a politikai tökekapcsolatokat is kihasználva javítani kell. Ehhez biztosíték lehet, az M3-as autópálya, ami lerövidíti a fővárostól és a nagyobb városoktól a kistérség elérhetőségét. Ugyancsak előny lehet, hogy a kistérség főútjain keresztül lehet megközelíteni Európa keleti országait (Ukrajna, Oroszország), de Szlovákia, Lengyelország felé is felvehető a kapcsolat.

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK

A Füzesabonyi Kistérségben bárhol, bármikor, amikor szóba jött a terület és településfejlesztési koncepció készítése, az ehhez való adatgyűjtés, helyzetfelmérés, mindenki egyetértett azzal, hogy az életkörülmények és az életminőség javítása kiváló stratégiai cél. A területfejlesztés tehát valójában az életminőségről szól. Az életminőség pedig közös pontja mind a 19 településnek. A koncepció elkészítésének a célja tehát, hogy ráhangoljuk az embereket, a községek polgármestereit, vezetőit, az intézményvezetőket, a vállalkozókat, menedzsereket, a civilszervezeteket, a kisebbségi vezetőket, tehát minden Füzesabonyi Kistérségben élőt, hogy ez az összeállítás kistérségünk, azaz gyermekeink jövőjéről szól.

A tervezőmunkát nagymértékben segítette, megalapozta, hogy nagyszámú, területi vetületet is tartalmazó, ill. területi terv állt rendelkezésünkre egészen a Füzesabonyi Kistérség három mikrokörzetéig. A kistérségi, mikrokörzeti tervanyagok az elmúlt években folyamatosan készültek, összességében szakmailag jó színvonalúak, a legutolsó stratégiai program 2004-ben készült a három vidékfejlesztési menedzser közreműködésével. A tervanyagok időarányos megvalósítási foka csak részben sikerült, azaz a megfogalmazott tervcélok, fejlesztések – kisebb-nagyobb eltérésekkel – elsősorban helyi, települési szinten meg is valósultak, de a szennyvízberuházás, az igazán nagyobb munkahelyteremtő beruházások, az idegenforgalom fellendülése elmaradtak. Metodikai szempontból viszont kezelni kellett azt a tényt, hogy valamennyi terv az EU csatlakozás előtt készült, így a ma használatos, a jelenlegi és a következő Nemzeti Fejlesztési Terv fogalom és logikai rendszerétől eltérnek. Így ezeket utólag be kellett építeniük, az illesztéseket el kellett végezni.

A lakóhely továbbra is meghatározója a társadalmi rétegződésnek. A magasabb képzettségűek általában városokban élnek, az pedig tény, hogy a Füzesabonyi Kistérségben a 19 településből csak egy város van Füzesabony, az is a kisvárosokhoz sorolható, felsőfokú intézmény nélkül. A 25 éves és idősebb népességből azok aránya, akik a legalább egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkeznek, mindössze 5,5% a kistérségünkben. Ennek többszöröse az egri és a gyöngyösi kistérségben, ahol

főiskolai szintű képzés folyik. A 10 éves és idősebb népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el 1%, ami kistérségek közül az ötödik helyre elegendő Heves megyében.

A közbiztonság helyzete (**14. és 15. táblázat**) minden lakost érzékenyen érint. Sajnos az ismertté vált bűncselekmények száma 2003-ról 2004-re 947-ről, 1145-re emelkedett. Legnagyobb arányban a személyi javak elleni bűncselekmények nőttek. 2003-ban még csak 614 esetet regisztráltak, míg 2004-ben 760 db volt a számuk. Hogy a kistérségben az ismertté vált bűncselekmények száma csak ilyen, viszonylag még elviselhető emelkedést mutat, ez a polgárőrségek jól szervezett és nagyon sok községben kiválóan működő önzetlen munkájának is eredménye. Ugyancsak sokat tettek a közbiztonság érdekében a mikrokörzetenként működő bűnmegelőzési albizottságok is, amelyek a helyi intézményeket, iskolákat, családsegítő szolgálatokat, gyermekjóléti szolgálatokat, roma kisebbségeket is bevonva, rendszeresen tartották értekezletüket, felvilágosító, felhívó előadásait.

A kistérség gazdasága gyenge, kevés az ipar, kevés a helyben foglalkoztatott munkaerő. Bár az utóbbi két évben a működő vállalkozások száma kistérségi szinten némi növekedést mutat, mégis a mutatók alapján a gazdasági térszerkezet alakulása leszakadónak minősíthető. Füzesabony több mint ötszáz vállalkozásából kb. 60 ipari vállalkozás, itt lényeges áttörés nem mutatkozott. Füzesabony után Verpelét, Poroszló, Besenyőtelek, Kál, Kompolt, és Szihalom vállalkozásait kell kiemelni. Szerény mértékű emelkedés van a működő vállalkozásokon belül a Kft-nél, és a Bt-k esetében és az egyéni vállalkozásoknál is. A szövetkezetek száma 27-ről 28-ra nőtt. Összességében a területi folyamatokat elemezve, az ezer lakosra jutó jogi személyiségű vállalkozások számának változása így fejlődést mutat. A kistérség versenyképessége megyén belül átlagosnak mondható, csakúgy mint a legtöbb mérőszám. (43. 44. 45. táblázatok)

Összefoglalva: Füzesabonyi kistérségben az ipar szerepe nem jelentős, hiszen a terület ásványkincsekben, ipari feldolgozásra alkalmas nyersanyagban szegény. Ennek ellenére az iparszerkezeten belül nyersanyagokat feldolgozó ipar (PICOPACK RT.) a domináns, még az élelmiszeripar és fafeldolgozás csak kis szerepet tölt be a kistérség életében. A ipar legnagyobb százalékát a fémfeldolgozó ipar teszi ki. Füzesabonyban található a PICOPACK RT., mely fémből készült csomagolószerek (acél- és fémdobozok, tubusok, koronazárak stb.) gyártásával foglalkozik. Termékeit országosan, sőt országhatáron túl is forgalmazza. Ez a gyár a környék legnagyobb foglalkoztatója, évente 650 fő dolgozik a cégnél.

Füzesabonyon kívül Kálban honosodott meg az ipari tevékenység. Kápolnán a Medina Bútor és Andreas Bútor korlátolt felelősségű társaságként működik, és volt, hogy 150-200 főt foglalkoztatott évente.

Füzesabonyban 2000. novemberében kezdte meg működését a DUNAPACK magyarországi leányvállalata, a STARPACK Csomagolóeszköz Gyártó és Feldolgozó Kft., mely díszdobozok és élelmiszercsomagoló termékek gyártásával foglalkozik.

A Fenstherm Kft. 3 telephellyel (Füzesabonyban, Egerben, Erdőtelken) rendelkezik. Füzesabonyban 2 üzemcsarnokban három párhuzamosan működő automatizált gépsoron folyik a gyártás az alapprofilok szerint elkülönítve (hazai és import alapanyagból).A cég bejárati ajtó projektjének köszönhetően mára már külön telephelyen - Egerben - történik a bejárati ajtók gyártása. A folyamatos termelést a raktárkészleten lévő több száz darab ajtópanel biztosítja. 2003-ban az automata ablak-gyártósorok mellett, egy komplett üveggyártó-gépsorral is bővült a gépi állomány. A saját üveggyártó gépsor lehetővé teszi, hogy növelje a foglalkoztatottak számát.

A jövőt illetően alapvető célkitűzés a foglalkoztatás bővítése, munkahelyek teremtése, a munkahelyek megtartó képességének a növelése. A füzesabonyi és a káli területeken továbbra is kihasználható az M3-as autópálya csomópontja által a közlekedés-földrajzi adottságok, ipari övezetek, ipari parkok létesítése, kijelölése.

A kistérségből jelentős az eljáró, más kistérségekben dolgozók száma. Elsősorban Eger, és a gyöngyösi kistérségben vállalnak munkát, de a környező nagyobb városokon túl is utaznak az emberek. A munkanélküli ráta 2003-ról 2004-re stagnált vagy inkább enyhén emelkedett, a 10% körüli megyei átlagtól több mint 2%-kal több. 2005. február 20-án a kistérség területei mutatót tekintve Sarudon, Mezőszemerén, Verpeléten, Poroszlón, Nagyúton, Besenyőtelken, Kálban és Kápolnán volt legnagyobb a munkanélküliség. Ezekben a községekben a kistérségi átlagot általában

meghaladta a munkanélküliség. Füzesabonyban a területi mutató 6,42%-ot mutatott, ami elfogadhatónak mondható.

A munkavállalási korú népességen belül a gazdaságilag inaktív lakosság aránya a Füzesabonyi Kistérség vidéki településein (Fehér A: A vidékgazdaság és a mezőgazdaság, Agroinform Kiadó 2005. 65-67 p.) 2001-ben 45,1%-ot tett ki. Ez az észak-alföldi és az észak-magyarországi makrorégiók hasonlóan számított 45,2 százalékos mutatójához képest ez átlagosan magasnak tekinthető.

Érzékenyen érinti a kistérséget a mezőgazdaság helyzete is. Mind a 19 településen jelentős szerepe van a mezőgazdasági vállalkozásoknak, az őstermelőknek. A földterületek adottak, a gazdálkodási hagyományok kiválóak. Jellemző a növénytermesztés és a szőlő és gyümölcsstermesztés. Észlelhető ugyan a tagosítás, táblásítás, a centralizáció, az új gépek vásárlása is, de még a mezőgazdaságban tevékenykedők válsághelyzete így sem szűnt meg. A belvíz és más esztendőknél az aszálykár iszonyú terheit, költségeit, még sok szövetkezet, nagyobb vállalkozó a mai napig szenved. A vállalkozók a gépesítésben el vannak maradva, az utófinanszírozás miatt. Nincs elég tárolókapacitás a kistérségben, így a mezőgazdasági termelők még jobban kiszolgáltatottak a felvásárlókkal szemben. Kevés a mezőgazdaságra alapozó feldolgozóipar, csomagolóipar. Nincs igazán menedzselés, nincs piackutatás, idősek a gazdák, hektikus a termelés, szélsőséges időjárási közegben kell termelni. Nincs szaktanácsadói hálózat, de a talajvizsgálatok EU szintű elvégzésére sincs a kistérségben lehetőség. Visszalépés tapasztalható a vetőmagvak szaporító foka esetében is. A Kompolti Kutatóintézet szakmailag jó háttérnek bizonyul, sok jó fajtát tud a termelőknek ajánlani, a vetőmagtisztításban is – elsősorban az apró magvaknál – még sincs kistérségi szinten kellően kihasználva, pedig a kutatási eredményekkel és tapasztalatokkal, a kutatásfejlesztéssel, a kiváló humántőkével sokat tudnának a gazdáknak és a kistérségnek segíteni. A mezőgazdasági utak legtöbb helyen kezeletlenek, nincsenek kellően karbantartva, szilárd burkolatú, aszfaltos határi út, karbantartott árokrendszerrel pedig alig van a kistérségben.

Az állattenyésztés nem csak országosan és megyei szinten, de kistérségi szinten is visszaesett. Van ugyan még szarvasmarha, sertés, ló és baromfitenyésztés, de koránt sem éri el a szükséges, és a mezőgazdaság szempontjából – takarmány termesztés (lucerna, gyp, takarmánygabona) – kívánatos mértéket. A 100 hektár mezőgazdasági területre jutó számosállat, a 2004-es országgyűlési jelentés alapján alacsony mértéket mutat. A regisztrált gazdaságok birtokmérete kicsi. A jelentés szerint a mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya átlagosnak mondható.

A Füzesabonyi Kistérségben sokan foglalkoznak mezőgazdasági termeléssel, nagyon sok a regisztrált őstermelő, de valójában az embereknek, csak kiegészítő jövedelmet biztosít, és kevesen élnek meg belőle.

Az idegenforgalom eddig is, de a jövőben még nagyobb jelentőséggel bírhat a Füzesabonyi Kistérségben (16. és 17. táblázatok). Jók az adottságok a Tisza-tó környékén és annak közvetlen vonzáskörzetében, az Egri Borvidék Debrői Körzetében, a Mátra és a Bükk idegenforgalmi körzetében, a gyógyvízfürdők vonzáskörzeteiben, azaz csaknem a Füzesabonyi Kistérség minden településén. A kistérség horgásztavai, bányatavai, a vadásztársaságok jó terepet adnak a hobbiturizmushoz. A műemlékek, az 1848-49-es emlékművek, a régi templomok, néhány község különleges és egyedi településszerkezete, a csendes, nyugodt környezet, a természeti értékek, a helyi népszokások, tájházak, a helyi vendégfogadás kiváló lehetőség a kistérség idegenforgalmi lehetőségeinek fejlesztésére. A tanösvények – Poroszló és Verpelét – szintén olyan idegenforgalmi látványosságot, érdekességet szolgáltatnak, amelyek újszerűen adnak tájékoztatást a tanulni és kikapcsolódni vágyóknak. A kistérség vasúthálózata, (több vonatpár beállításával) vonatközlekedése, (felújítva és karbantartva) úthálózata alkalmas a jó megközelítésre, a turisták fogadására. Kevés azonban a kerékpárút. A kerékpárutak hálózatának bővítésére lenne szükség Füzesabony és Szihalom, Eger – Füzesabony, de a Mátra lábától egészen a Tisza-tóig. Szálláshely, kemping férőhelyből is törekedni kell a bővítésre, hogy emelkedjen a vendégéjszakák száma. Mindezek eléréséhez programokra, ismertető anyagokra, prospektusokra, Interneten hozzáférhető honlapokra, ismertetőkre, reklámra, az utazási irodákkal való kapcsolatfelvétellel van szükség.

Üdülőkörzetek a FÜZESABONYI kistérségben: Mátra-Bükk: Feldebrő, Tarnaszentmária, Verpelét. **Tisza-tó:** Poroszló, Sarud, Újlőrincfalva. **Egyéb (gyógyfürdő):** Szihalom, Mezőtárkány. (16. és 17. táblázat)

A Tisza Tavi Fesztivál sokszínű egész idényre kiterjedő rendezvényei, a Tarna menti szüreti napok, Verpelét, a bor és a nóta faluja, a falunapok, a helyi néptáncsoportok, a búcsúk, a hazanézők – mind olyan hagyományokkal rendelkező kistérségi programok, amelyek jobban szervezve, jobban összehangolva nagyszerű turistacsalogatók lehetnek a Füzesabonyi Kistérségben az idegenforgalom további fejlesztésére.

A Heves Megye – Szerelem első látásra című országos, több nyelven is olvasható Tourinform kiadvány, a Das Komitat Heves című német nyelvű szintén országos, de külföldön is terjesztett szép kivitelű, igényes füzetekben a Füzesabonyi Kistérség településeiből Aldebrő, Feldebrő, Mezőtárkány, Tófalva, Poroszló, Újlőrincfalva, Sarud, Szihalom, Verpelétről olvashatók hívogató ajánlások.

Kereskedelem: a kistérség településeinek alapvető kereskedelmi hálózata biztosított. A kistérségben 581 db kereskedelmi üzlet van. Ez a szám két év óta tartja magát. Ezen belül az élelmiszerüzletek száma a 19 településen összesen 154 db, ami csak öttel kevesebb mint két évvel ezelőtt. Vendéglátóhelyből 204 db van, amely kettővel szaporodott két év alatt. Gyógyszertár és gyógyszerszoba pedig 5 település kivéve szintén mindenütt biztosított.

A kereskedelem területén jelentős helyet foglal el a kistérségben a COOP üzletlánc, a Kápolnai ÁFÉSZ, az A-Z Topker, és a CBA áruházlánc.

A kistérség kulturális élete a helyi iskolákhoz, könyvtárakhoz, az idegenforgalomhoz kapcsolódó kulturális rendezvényekhez, a falunapokhoz, testvérkapcsolati találkozókhoz, évfordulókhoz, búcsúkhöz kötődik. Színház nincs a kistérségben, de a könyvtárellátottság megfelelő, sőt a könyvtárak a kulturális élet házigazdái is. A Tisza-tavi Randevű a kistérség Füzesabonytól Sarud, Újlőrincfalva, Poroszlóig, a Verpelét a bor és a nóta faluja pedig a kistérség Tarna menti részén adja a bázisát a kulturális életnek. A helyi néptáncsoportok, kórusok szintén gazdagítják egy-egy rendezvény színvonalát, amely vonzza a helyieket is, a környékieket is.

Az alapfokú egészségügyi ellátás praxisai jellemzően privatizáltak. A rendelők azonban önkormányzati tulajdonba lévőek, az alapfokú ellátás kielégítő, a háziorvosok magasabb színvonalú ellátást biztosítanak az által, hogy műszerezettségüket kellően feltöltötték, fejlesztik. Az ügyeleti ellátás koncentráltan a térség számára megoldott (több ügyeleti központtal) munkanapokon 16 órában, munkaszüneti napokon 24 órában történik. Középfokú egészségügyi ellátást biztosít a Füzesabony város úgynevezett Egészségügyi Központja, mely 1989-1990-ben épült meg nyolcféle szakrendelés keretében. Bár a kistérségben több nagyobb községben is van szakorvosi ellátás, az igazi bázis az egri szakrendelő intézet és kórház.

A Füzesabonyi Egészségügyi Központ az idők folyamán sok tekintetben korszerű műszerekkel lett ellátva így legutóbb ez évben 48 millió Ft-ért röntgenberendezés beszerzése történt. Jelenleg az informatikai rendszer kialakítása történik, mely csatolt lesz az alapellátáshoz és kórházi ellátáshoz is. Igény van azonban az emeletes épület akadálymentesítésére és néhány elhasználódott műszer cseréjére /így kémiai labor, ultrahang diagnosztikai berendezés stb/.

A sürgősségi ellátás fejlesztendő egy mentőállomással, mely a Füzesabonyt és 6 társult települést szolgálná ki. A káli mentőállomás a kistérség északi részét szolgálja ki.

Az egészségügyi ágazathoz tartozó két városi bölcsőde beíratott gyerek száma 40 %-kal haladja meg a férőhelyek számát, azonban a rendszeresen hiányzó /betegség miatt/ 25-30 % beírt gyerek miatt a szolgáltatás mégis kielégítőnek mondható.

A Füzesabony város és a térség egészségügyi szolgáltatói csatlakoztak a Misszió Egészségügyi Alapítványhoz, mely az irányított betegellátással a prevencióra helyezi a hangsúlyt és az

egészségügyben mérőszámként használt német pontszám megtakarításból származó bevételt az egészségügyi ellátás infrastruktúrájának javítására használhatják a rendszerben résztvevők, ez kistérségi szinten 50-60 millió Ft/év, aminek következménye az egyre javuló működtető infrastruktúra és ellátás.

A szociális ellátás területe és infrastruktúrájának fejlettsége ellentmondásos. A városban van Heves megyét kiszolgáló Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Otthona, mely 350 férőhelyes. Az intézmény iránt az igény nagy. A várólistán mintegy 25 fő van, a bejutás lehetőségére 2 maximum 4 év várakozási idővel lehetséges. A városban, de a kistérségben élő idős ellátatlan és fogyatékos emberek problémáját ez nem oldja meg. Igény van Füzesabony városban is, de a kistérségen belül több településen is megvalósítandó bentlakásos szociális otthonra, mert a jelenlegiek nem fedik le az igényeket.

Régi igény tehát a kistérség egészségügyi helyzetének javítása, új mentőállomások beállítása, korszerűsítése, a sürgősségi ellátás javítása, a szakorvosi rendelések bővítése. A szociális ellátás területén pedig igény van a nappali és a bentlakásos szociális otthonok bővítésére, újak építésére is.

Nagy hiánya a kistérségnek, hogy a Szihalom és Kompolt gesztorságával szerveződött két mikrokörzetben, már évek óta eredménytelen a szennyvízpályázat. A szennyvízberuházások megvalósulása igen jó hatással lenne a környezetvédelemre, csökkentené a környezetterhelést, vonzóbb lenne a kistérségbe betelepülőknél, növelné az infrastrukturális ellátottságot, vonzaná a befektetőket, értékesebbé tenné a lakóházakat, telkeket.

A hatályos magyar törvények szigorú követelményeket írnak elő, az Európai Unió komoly elvárásokat támaszt a környezet védelme érdekében, kiemelten kezelve a hulladékok ártalmatlanítását. A jogszabályokat minden önkormányzatnak kötelező betartani és – épp a többség érdekében – betartatni a lakosság minden tagjával, és a területén működő közületekkel. Minden rendelkezés és jogszabály végső célja, hogy akár jogi eszközzel is rábírja az embereket arra, viseljének felelősséget a jövő nemzedékek iránt, óvják környezetüket. Füzesabony és a környező települések csatlakoztak a Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Programhoz, amelynek 2004. augusztus 1-jével elindult a beruházási szakasza. A program célja, hogy a Tisza-tó térségében összefogja a társulásban résztvevő települések hulladékgazdálkodását. A hulladékok szervezett gyűjtésével és kezelésével elindulhat a vadlerakók felszámolása, a jelenleg környezetszennyező szeméttelpek bezárása. A beruházás elsősorban egy regionális hulladékkezelő és -lerakó, valamint egy átrakó megépítését foglalja magába. A lerakót szigorú előírásoknak megfelelő, biztonságos szigeteléssel látják el, melyben vízgyűjtőhálózat segítségével lehet a szennyezett vizet összegyűjteni, majd elvezetés után megtisztítani. Mielőtt a hulladékot a lerakó térre helyeznék, válogatással kinyerik belőle a még újrahasznosítható elemeket. A komposztálható hulladékot külön kezelik. A program része lesz majd a lakossági szelektív hulladékgyűjtés bevezetése is, melynek keretében 142 gyűjtőszigetet (közterületen felállított gyűjtőkonténerek együttese) állítanak fel a régióban. A beruházás a Kohéziós Alap segítségével valósul meg, mely a korábbi ISPA projektek környezetvédelmi és közlekedési fejlesztéseit elősegítő európai uniós program utódja. Ezeket a rendkívül költséges beruházásokat az Európai Unió nagy összegekkel támogatja, de a fejlesztésekhez a helyi önkormányzatoknak, a szolgáltató cégeknek, és így közvetve a helyi lakosoknak, vagyis nekünk is hozzá kell járulnunk. Ezt a beruházást legnagyobb részben (60%) az Európai Unió, kisebb részben (30%) a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumon keresztül a Magyar Állam, valamint 10%-ban a helyi önkormányzatok állják. Az érintett önkormányzatok a rájuk jutó mintegy 360 millió forintot nem tudják megfizetni, ezért vált szükségessé egy szakmai befektető – a Rethmann Hungária Recycling Kft. bevonása a finanszírozásba. A Társulás gesztora Tiszafüred.

Az úthálózat gyenge minősége szintén fokozza a kistérség hiányát. Jobb minőségű, szélesebb, karbantartottabb úthálózat esetén szintén vonzóbb lehetne a kistérség, nem csak az itt élők, a munkába eljárók, a turisták, de a befektetők részére is. Az Egerrel való gyorsforgalmi út összeköttetés nagyon hiányzik Füzesabonynak, minden érintett településnek. A közlekedéshálózat fejlesztése, az elkerülő

utak megépítése (Tarna menti feltáró út, amely Szlovákia felől az M3-ashoz csatlakozna) jelentős gazdaságépítő hatással bírna.

A külterületi, határi mezőgazdasági utak építése, karbantartása szintén hiányként mutatkozik, amely nagyban elősegíteném a mezőgazdasági termelés hatékonyságát, önköltségcsökkenését.

Az oktatás területén a jelenleg is általános iskolát és óvodát fenntartó önkormányzatok ragaszkodnak az oktatási intézmény helyben tartásához, mert úgy érzik, az iskola adja a falu lelkét, életét, hiszen megszűnése esetén alternatív megoldással nemigen tudnak szolgálni a lakosság felé. A tornatermek, tornacsarnokok, tanuszodák, nyelvi laboratóriumok, információs oktatóközpontok a jövőt tekintve egyre inkább reális igénye a településeknek.

A térségben jelentős igény van közművesített telkekre, melyet az önkormányzatok nem tudnak minden esetben biztosítani a nem kielégítő terület előkészítő támogatás miatt. A szervezett szemétszállítás és a kistérségen kívüli kommunális szeméttelhelyezés a megyei és regionális terveknek köszönhetően megoldott lesz a jövőben. A szelektív hulladékgyűjtésre is van igény, az előkészítettség és a pályázatok beadható állapotban vannak.

A többcélú kistérségi társulás szervezése jól halad, annak 2005-ös megvalósulása, ha nem is a kistérség településeinek 100%-os részvételével, de megvalósul.

A kistérség belső kohéziója, szervezettsége, megfelelő, de folyamatos figyelmet kell fordítani az összetartozás erősítésére, a települések közötti kölcsönös bizalomra. Bár a kistérségen belül relatív nagy távolságok vannak és a három mikrotérség eltérő környezeti, társadalmi, gazdasági tényezők között működik – Tarnaszentmária, Verpelét és Poroszló, Sarud, Újlőrincfalva – de a kistérségi pályázatokkal, az idegenforgalom közös, minden települést érintő érdekeivel, a kulturális és sport rendezvények összehangolásával, a humánerőforrás adta lehetőségekkel a feszültségek csökkenthetők, az összetartozás erősíthető.

A Füzesabonyi Kistérség javasolt J Ö V Ő K É P E

A sokszínű, heterogén, három érzékelhetően is egységet alkotó mikrotérséget összefogó Füzesabonyi Kistérség jövőképe egy olyan társadalmi-gazdasági térszerkezet lehet, amely biztosítja a térségben élők jobb életkörülményeit, biztosítja a helyben maradást, az élhető környezetet és életminőséget, munkalehetőséget nyújt, vagy a munkába járás infrastrukturális feltételeit garantálja.

A jövőt a többcélú kistérségi társulások pályázat adta és kvóta rendszerű támogatásainak kihasználása, egy jól képzett munkaszervezet felállítása alapozhatja meg úgy, hogy az a mikrotérségekben is jelen legyen. A Nemzeti Fejlesztési Terv I. és II.-ben az infrastruktúra és településfejlesztés mellett elsősorban kistérségi szinten lehet pályázni az idegenforgalom fellendítésére.

A Tisza-tó jövőképe az idegenforgalomra, a falusi turizmusra alapozható, ahol cél az, hogy a mikrotérség kiemelt üdülőkörzet legyen, ezáltal kiszámítható, népességmegtartó fejlődési feltételeket és jóléti életszínvonalat nyújtó körzetté váljon.

A statisztikai kistérség idegenforgalomra alapozó településein olyan szolgáltatások, a hagyományokat megtartó, ápoló és bemutató kínálat szükséges, amely a térség és a szomszédos kistérségek hasonló helyi vonzerőire alapozva, komplex turisztikai kínálatot és szolgáltatásokat biztosít.

Füzesabony város és közvetlen vonzáskörébe tartozó falvak, valamint a legnagyobb lakosságszámú nagyközségeknél a cél, olyan komplex programok megvalósítása, amelyek egyszerre dinamizálják a várost illetve a nagyközséget, de nem okoznak a vonzáskörzetükhöz tartozó falvakban belső feszültséget és a környezeti fenntarthatóságot sem veszélyeztetik.

A térség központban elengedhetetlen az aktív befektetés ösztönzési tevékenység, amely a vállalkozók technológiai, logisztikai, menedzsment rendszerének megújítására irányulhat. Füzesabonynak továbbra is törekedni kell a kertvárosi jellegű, a városközpont zárt sorú beépítésére, a városkép jellegzetesebb kialakítására, amelyet jól szolgálhat, hogy vasúti és közúti csomópontban helyezkedik el úgy, hogy a teherforgalom nem sújtja a várost negatív hatásaival.

Mi hiányzik Füzesabony városból, hogy még inkább be tudja tölteni kistérségi központ szerepét és növelje vonzerejét?

- Javuló képzési és szakképzési lehetőség, amely a munkahelyteremtés megtartást elősegíti.
- Javuló egészségügyi szakellátás, amely a városban, térségben élők életminőségét javítja.
- Javuló szociális ellátás, amely a magára maradt időseknek életmód alternatívát nyújt.
- Javuló rekreációs lehetőség, ezen belül tanuszodák és városi uszoda, tornatermek, tornaszobák létesítése.

A fenti humán infrastruktúrafejlesztéssel megvalósítható létesítmények a használattal egyidejűleg a foglalkoztatást is elősegíthetik, mivel a magasabb szintű ellátást biztosító településnek a külső tökevonzó képessége megnő, munkahelyek teremődnek, nő a népesség jövedelme következképpen az élet minősége is javul, ami a cél.

A kistérségben hangsúlyt kell kapnia a mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztésének, amibe bele értendő a szőlő, bor, gyümölcs, zöldség és vetőmagtermesztés is. A biztonságos és eredményes termeléshez rendelkezni kell hűtő, tároló, csomagoló kapacitással, de külön ki kell emelni a gabonafélékhez szükséges szemestermény tárolók szükségességét, amelyből jelenleg nincs megfelelő tároló kapacitás.

A mezőgazdaság szerepe a kistérségből nem fog eltűnni, legfeljebb a hagyományos termelési funkciók szorulnak majd egy-egy mikrokörzetben háttérbe, de az ökológiai gazdálkodás a nem árujellegű közszolgáltatások előtérbe fognak kerülni.

A kistérség északi szegletében az Egri Borvidékhez tartozó Debrői körzetnek - Tófalú, Aldebrő, Feldebrő, Verpelét, Tarnaszentmária, de a borászati hagyományokat tekintve Kompolt is – olyan karakteres, önálló jelleggel kell bírnia – (Pl.:Bor és a nóta faluja: Verpelét, Tarna Menti Szüreti Napok, eredet védett borok, vírusmentes szőlőoltványok előállítás, borversenyek, szőlészeti és borászati kutatások, borút megálló a műemlék pincéknél) hogy akár önálló borvidékként is megállja a helyét.

A műszaki infrastruktúrán belül a csatorna hálózat és a közlekedési hálózatok fejlesztése, megújítása kerülhet előtérbe, amely feltétele annak is, hogy a kistérség környezeti terhelése javuljon és teljesebbé váljon.

Azok a települések, amelyek az oktatás helyben tartását vállalják, ott a tárgyi és a személyi feltételek javítása, az oktatás bővítése, az oktatandók élethosszig történő képzését célszerű megcélozni.

A folyók és patakok által egymáshoz kötődő településeknél haladéktalanul megoldandó a szükségleteknek megfelelően a záportározók beiktatása, a medermélyítés, csapadékvíz elvezetés.

A kisebb településeken cél lehet egy olyan jövőkép, amely az alap szolgáltatások helyben biztosítása mellett, szép, tiszta, virágos, csendes falusias környezetben, nyugodt és biztonságos életet nyújtson a falun élőknek és a munkaidő után, a településre hazautazó embereknek. Ehhez elengedhetetlenül szükséges, a tömegközlekedési eszközök járatainak, csatlakozásainak bővítése, a munkahelyeket biztosító városokba, üzemekbe vezető közutak állapotának felújítása, szélesítése, kezelése, hogy a munkába járás feltételei folyamatosan biztosítva legyenek.

Az önkormányzatoknak, az érdekképviseleteknek, a civilszervezeteknek törekedni kell a közigazgatás megreformálására, hogy ahol véghezvihető és megoldható ne a lakosság utazzon a körzetközpontokba, hanem az ügyintézők jöjjenek helybe. A szélessávú Internet minden településen elérhető legyen, meg kell valósítani az E-önkormányzatokat, az E-közigazgatást, az információs pontokat, a menedzserirodákat.

Várossá válhatnak: Kál (Kompolt, Kápolna) várossá válásának pályázata már beadásra került, Verpelét már pályázott, Poroszló várossá válásának és mikrocentrumként való szerepvállalása szintén reális jövőkép lehet a koncepcióban.

A **jövőkép** hosszú távra jelöl ki egy célállapotot a Füzesabonyi Kistérség számára, amelyhez való konvergencia – a tulajdonképpeni fejlődés – részben spontán folyamat lesz, részben a kistérség szereplőinek tudatos tevékenységének eredménye, a közösen megvalósítandó pályázatok eredménye, de a politikai folyamatok függvénye is. A jövőkép megvalósulásának – pontosabban a területfejlesztés eszközeivel való megvalósulásnak – irányait a területfejlesztési programozási gyakorlatban fejlesztési prioritásoknak nevezzük. Ezek alkotják a koncepció magját.

A helyzetelemzés, az adottságok alapján javasoljuk, hogy a Füzesabonyi Kistérségnél egy progresszív, folyamatosan, bár csak szerényen emelkedő, de fejlesztésorientált stratégiai program lehetősége körvonalazódjék, amelynek következtében a Füzesabonyi kistérségben élő emberek élete jobb, könnyebb, biztonságosabb és egészségesebb lesz.

E program végrehajtásához egyértelműen és markánsan pozitív jövőkép szükséges, de hisszük, hogy csak így valósulhatnak meg törekvéseink. Törekedtünk arra, hogy a jövőkép reális legyen, stílusában a rövid megfogalmazás, a közérthető jelleg maradjon meg a tanulmányozás következtében, amely így kezelhetővé, átadhatóvá teszi a szakemberek és a közvélemény számára egyaránt.

A TERÜLETFEJLESZTÉS CÉLCSOPORTJAI

A térségi iparfejlődésre vonatkozó javaslatok túlnyomó többsége Füzesabonyt, illetve kisebb mértékben Verpelétet, Kált, Kompoltot, Kápolnát, Poroszlót érinti. Az egyéni vállalkozók szempontjából pedig mind a 19 települést. A versenyképesség megtartása érdekében pedig a legtöbbet az önkormányzatok tehetnek, de nem elhanyagolható a kamarák, a civilszervezetek, és a pénzintézetek szerepe, lehetőségei sem.

A mezőgazdaság és erdőgazdaság fejlesztési céljai – eltérő tartalommal ugyan - de szintén valamennyi települést érintenek, amelyek termőhelyi adottságai megfelelő alapot nyújtanak a termeléshez. A szőlő és borágazat Verpelétet, Feldebrőt, Aldebrőt, Tófalut és Tarnaszentmáriát érintik elsősorban.

A kereskedelem a Kápolnai ÁFÉSZ, az A-Z Topkert, a CBA-t és a füzesabonyi kereskedelmi hálózatot, valamint a nagyobb községek tűzép és építési anyag kereskedelmét érinti.

Az idegenforgalom zászlóshajója a Tisza-tó Poroszló, Sarud és Újlőrincfalvával. A borturizmus zászlóshajója Verpelét, de az Egri Borvidék teljes Debrői Körzete, hozzáadva a kompolti műemlék pincét is.

A kulturális és örökség turizmus, ha tágabb értelemben nézzük, akkor mind a 19 települést érinti, mert minden faluban és természetesen Füzesabonyban is vannak építészeti értékek, műemlékek, tájházak, kastélyok, emlékhelyek, értékes köztéri szobrok. E terület zászlóshajója azonban a feldebrői és a tarnaszentmáriai altemplom, a kápolnai 1848-49-es emlékhelyekkel.

A gyógyturizmusnál Szihalom (Zsóry fürdő), és Verpelét, Feldebrő valamint a Rima mente települései, akik közvetlen szomszédságban vannak gyógyfürdővel.

Az ökoturizmusnál Poroszló, Sarud, Újlőrincfalva, Verpelét a legjelentősebbek, de itt is minden falut fel lehetne sorolni, csakúgy mint a falusi turizmus esetében, hiszen településeinknek komoly hagyományai, értékei vannak, amit egy-egy települési turisztikai programmal be lehet mutatni, el lehet adni.

A kulturális örökség védelme, a hagyományok ápolása – eltérő tartalommal – valamennyi településen feladat és cél.

Az alapfokú nevelési, oktatási ellátásban a demográfiai folyamatok a jelenlegi kapacitások mennyiségi fejlesztését nem indokolják. A tudásalapú társadalom fejlesztése, a szegregációs tendenciák megállítása viszont igényli a községi alapfokú intézmények jelentős minőségi fejlesztését ott, ahol vállalják az iskolák fenntartását. Természetesen Füzesabony város, Kál nagyközség, Verpelét nagyközség és Poroszló esetében erőfeszítéseket kell tenni a szakképzés és gimnáziumi képzések, zenei képzések a technikai, működési körülmények javítása érdekében. Különös szerepet kaphatnak a könyvtárak, művelődési és kultúrházak is.

Az egészségügyi ellátó hálózat fejlesztése, az orvosi ügyeletek megszervezése, bizonyos helyben megoldható szakrendelések működésének humanizálása elsősorban a Füzesabonyban és Verpeléten

működő intézményeket érintik a kistérségben. A szociális ellátó rendszer fejlesztésének területi vetülete is valójában minden településre vonatkozik, de itt a többcélú társuláson belül újra kell szervezni az együttműködési megállapodásokat, lehetőleg mikrokörzeti alközpontokkal (Füzesabony, Poroszló, Kál, Verpelét).

A műszaki infrastruktúra fejlesztésén belül a közlekedési rendszerek (elsősorban közút, határi és külterületi utak) fejlesztése kivétel nélkül minden községet érint. Füzesabonyban ez a külterületi utakra vonatkozik csak.

A szennyvízhálózat fejlesztése: Tarnaszentmáriát, Feldebrőt, Aldebrőt, Tófalut, Kápolnát, Kompoltot, Kált, Nagyat, Szihalmot, Dormándot, Mezőtárkányt, Mezőszemerét, Egerfarmost érinti.

A hulladékkezelési rendszerek és a belvíz, csapadékvíz-elvezetési rendszerek fejlesztése valamennyi településen fontos települési feladat, eltérő tartalmakkal.

Az információ technológiai fejlesztések, e-közigazgatás minden települést érintenek a Füzesabonyi Kistérségben.

A kistérségi fejlesztéseket, közös projekteket menedzselő iroda, célszerűen Füzesabonyban és a mikroörzet nagyközségeiben valamint a Teleházakban fejlesztendő. Hasonlóan az idegenforgalmi rendezvényeket koordináló, összefogó szervezetet is Tisza-tavi székhellyel és Füzesabonyi székhellyel javasolt beindítani.

A horizontális célok érvényesülése, főként a környezet fenntarthatósága és az esélyegyenlőség érvényre juttatása a kistérség valamennyi települését érinti, az adott szektor, ágazat fejlesztésének kapcsán. Külön kiemelendő a szegregációs folyamatos visszafordításának szükségessége, amelyek 1-1 ágazatban, területrészen, településen koncentráltan jelentkezhetnek.

A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ MEGVALÓSULÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓ VÁLTOZÁSOK ÉS TÁRSADALMI REAKCIÓK

A Füzesabonyi Kistérség gazdasága leszakadó, tehát a gyengék közé tartozik. Ebben a tekintetben nem várható látványos és gyors fejlődés, de egy stabilitást, szolid emelkedést a kistérség megerősödésével, összekovácsolásával, menedzselésével reálisan el lehet érni. Ha ez azzal jár, hogy a jövedelmek is nőnek ilyen szinten vagy jó menedzseléssel ennél egy kicsivel jobban, akkor az egyben az életkörülményeket is jobbá teszi, különösen, ha az infrastruktúra fejlődését, teljesebbé tételét is sikerül megvalósítani.

Mindezek a feltételezések és a koncepció megvalósítása pozitívan hat majd a munkanélküliség csökkenésére is.

Az iparban és a vállalkozók arányában sem lehet látványos, nagyléptékű fejlődést remélni, de a humán erőforrás fejlesztés következtében, egy jó szakmunkásképzés beindításával, az élethosszig tartó tanulás megszervezésével remény van a pozitív változások beindulására, több szolgáltatási lehetőség megvalósítására.

A mezőgazdasági termelésben előtérbe kerülnek a környezetkímélő bio- és ökológiai formák, amelyek termékei versenyképesek lesznek a kibővült Unió piacán. A térségben újra teret nyernek azok a termelési módszerek, növény- és állatfajták, melyek hagyományosan jellemzőek voltak a kistérség mezőgazdaságára. Létrejönnek, megalakulnak és megerősödnek a termelési integrációk, melyek eredményesebben tudják képviselni a térség agrárszektorát a fokozódó versenyben. A mezőgazdaságban is ki kell használni a logisztikai lehetőségeket, tárolókapacitást kell bővíteni, mert a közlekedési (út, vasút, folyó /Tisza/) feltételek bizonyos értelemben nagyon jó adottságúak. Az élelmiszeripari fejlesztéseknek – elsősorban hűtőház, tárolás, csomagolás, palackozás - köszönhetően növekedni fog a térséget elhagyó agrártermékek feldolgozottsági foka. A szőlő- és borágazat dominanciája erősödik, az ágazat jövedelemtermelő képessége nő. A vetőmagtermesztés, a szaporítóanyag előállítás hagyományait fel kell újítani, a farm gazdálkodás idegenforgalmi lehetőségeit ki kell használni.

A környezetünkben lévő nagy városok – Eger, Gyöngyös, Miskolc – szolgáltatás központi szerepét ugyan nem tudja a kistérség átvenni, de az infrastruktúra kiépítésével, együttműködési megállapodásokkal, alirodák létrehozásával sokat javíthatunk a meglévő helyzeten.

A kistérség gazdasági felzárkózásának, megerősödésének, majd versenyképességének növekedésében fontos szerep jut az idegenforgalom, a turisztikai fejlesztéseknek. A turizmus multiplikátor hatása megmutatkozik majd a környezet rendjében (falukép, parkok, porták tisztaságában és rendjében, de még az együttműködésekben is), az informatika fejlődésében, a tájékoztatásban, az oktatás színvonalának növekedésében, a szolgáltatásokban. A turizmushoz kapcsolódó jobb minőségű szolgáltatások vonzóak lesznek a turisták számára, és több időt töltenek majd a térségben, ami többletköltést eredményez. Ezt elsősorban a Tisza-tóra lapozva lehet kijelenteni, de bor ezzel szintén jól összegyeztethető, jól kiegészítik egymást a gasztronómiai lehetőségekkel. Ez végső soron a települések adóbevételeinek növekedésében fog megmutatkozni. A vendéglátásban és a turisztikával közvetetten kapcsolatban álló szolgáltatásokban, a foglalkoztatottak száma és aránya növekedni fog, ami a munkanélküliségi mutatókra fog pozitívan hatni, a jövedelmek emelkednek, nőnek.

A befektetés-ösztönzés, a térségmarketing, a vállalkozók versenyképességének erősítése több irányból támogatja a gazdasági fejlődést. Egy kistérségi munkaszervezet létrehozásával, sikeres marketing eredményeként növekszik a tőkebefektetések nagysága, mely dinamizálja a gazdaságot, több turista érkezik a kistérségbe, akik egyrészt több pénzt költenek, másrészt a növekvő turistaszám kényszerként hat a szolgáltatások színvonalának és palettájának növelésére is. Az eredményes lobbizás, az összefogás és összetartozás, a közös pályázatok növelik a térségbe áramló támogatások összegét, mely közvetlenül vagy közvetve járul hozzá a gazdasági növekedéshez.

A területfejlesztési koncepció célkitűzéseinek megvalósítása nem csak gazdasági változásokkal, hanem komoly társadalmi hatásokkal is jár. A szerény ütemű szerkezetátalakításon áteső gazdaságok növekedése, erősítése, a szolgáltatások bővítése magával hozza a térség munkanélküliségi mutatóinak csökkenését, a lakosság jövedelmi helyzetének pozitív irányú változását, és így az egyéni szintű szociális helyzet javulását eredményezi. A bővülő munkahelyszám eredményeként csökkenni fog a térséget elhagyó képzett munkavállalók száma is.

A munkaerő jelentős része várhatóan a szolgáltató szektorban fog elhelyezkedni, növelve az ágazat foglalkoztatási részarányát. A turizmus térségi szerepének növekedésével párhuzamosan javuló kistérségi környezeti kép a társadalomban értékrendbeli változásokat fog indukálni, miáltal az ott élők igényesebbé válnak környezetükkel szemben.

A demográfiai folyamatok jelleg alapvetően nem változik, megmaradhat a szerény idevándorlás pozitív súlya. A népesség előregedése viszont várhatóan tovább folytatódik, de arra számítunk, hogy a növekvő arányú bevándorlás, visszavándorlás következtében a népességszám kismértékben emelkedik, ugyanakkor összetétele jelentősebb arányban változhat. A változások a jövedelmi viszonyok javulásával, az életfeltételek javulásával lesznek összefüggésben.

A középszintű humán infrastruktúra fejlesztési célok megvalósítása kismértékben szintén hozzá fog járulni az életkörülmények és ezen keresztül az életminőség javulásához. Mind az oktatási, mind az egészségügyi ellátó hálózatokban bekövetkező korszerűsödést, magasabb szintű működést lehetővé tevő fejlesztések hozzá fognak járulni a tudásbázis erősödéséhez, a lakosság képzettségi szintjének és egészségi állapotának javulásához.

A prioritás fontos célkitűzése a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása, különösen a roma népesség vonatkozásában ott, ahol a roma lakosság aránya meghaladja, vagy eléri a 15-25 százalékot. A program következetes véghezvitelével szorosabbá válhat a romák társadalmi integritása, illetve jelentősen javulni fog szociális-egészségügyi és képzettségi helyzetük. A program eredményeként nő a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi elfogadottsága, javul a csoport társadalmi esélyegyenlősége.

A kulturális intézményrendszer fejlesztése, a lakosság kulturális és műveltségi színvonalának emelése jelentősen javítja a kulturális szolgáltatások hozzáférhetőségét, a meglévő kulturális örökség

megőrzését és minél szélesebb körben való ismertté válását. Mindez nagymértékben hozzájárul a kistérségi öntudat kialakulásához.

A kohéziós fejlesztés társadalmi hatásai többértékes. A többcélú kistérségi társulás intézményesülésével, a kistérségi jogkörök növekedésével párhuzamosan átalakul a lakosságban élő „kistérség-kép”, és mélyül a kistérségi identitástudat. Ezt elsősorban közös pályázatokkal, az idegenforgalom terén szükséges együttműködésekkel, közös rendezvénysorozatokkal, kiadványokkal, tájékoztatókkal, kulturális rendezvényekkel, sportrendezvényekkel lehet elérni.

A környezet- és természetvédelmi fejlesztések pozitív irányú társadalmi változásokat okoznak. Az agrár-környezetvédelmi támogatások növekedésével és a kommunikáció javulásával várhatóan javul a környezeti tudatosság, ami alapja a környezet- és természetvédelem fenntartható fejlődésének. A természetvédelemmel összefüggő turizmus fejlesztésére épülő vállalkozások új, jelenleg nem jellemző társadalmi rétegeket formálhatnak. A környezetvédelmi javaslatok megvalósítása (hulladékgazdálkodás, vízgazdálkodási javaslatok, szennyvízcsatornázás) vitathatatlanul a társadalom és az egyes emberek életminőségét fogják látványosan emelni, társadalmi elfogottsága, támogatottsága tehát igen magas lesz.

Az úthálózatok, a tömegközlekedés fejlesztése elősegíti az aktív munkába járó lakosság elhelyezkedési esélyeit, a logisztikai lehetőségek az autópálya közelsége és ittléte, a főútvonal hálózattal - így ez áttételesen mindenképpen a foglalkoztatási, jövedelmi viszonyok javulását fogja eredményezni. Azzal, hogy javul a kistérség közlekedése, nemcsak a kistérség válik elérhetőbbé, gyorsabban elérhetővé lesz a megyeszékhely a régió székhely, a főváros, így a helyi lakosok számára is könnyebben elérhetőbbé válnak a kistérségen kívüli szolgáltatások, lehetőségek.

Az informatikai fejlesztések az információs társadalom felé vezető úton indítják el a kistérség lakosságát, átalakítva ezzel az eddig megszokott kommunikációs formákat is, valamint növelik a kistelephelyek lakosságának esélyegyenlőségét. Ezekhez jó eszköz a Teleházak, eMagyarország központok, könyvtárak, szolgáltató irodák megtartása, fejlesztése, létrejötte.

A koncepció megvalósulása esetén jelentősen növekedik a természetvédelem által kontrollált övezetek kiterjedése a Tisza-tó környékén és a Verpeléti Várhegyen, amely a jelen állapotot alapul véve a természeti környezetben jelentős javulást kell eredményezzen. A fejlesztési intézkedések biztosítják az ökológiai rendszerek állapotának legalább a jelenlegi szinten tartását, lehetőség szerinti fejlődését. A támogatási rendszerekkel megvalósuló élőhely rehabilitációk a térségre jellemző természeti- és kultúrtáj fenntartható összhangját alakíthatja ki.

A Füzesabonyi Kistérség lakossága képzettségi színvonalának növelésével és a környezettudatos gondolkodásmód térnyerésével biztosítani lehet, hogy a környezet védelme érdekében tett lépések hosszú távon is eredményesen hassanak, és biztosítsák a fenntartható fejlődés feltételeit.

Az együttműködés, a kohéziós tényezőkön belül az intézményfejlesztés és a térségmarketing erősítését célzó intézkedések esetében a várható környezeti hatások közvetlenül nem befolyásolják a környezet állapotát, de áttételesen (pl. oktatási rendszereken keresztül, civil szervezeteken keresztül, kamarákon keresztül) a folyamatos információval – benne a koncepció megismertetésével és gondozásának kiegészítésével – egy rendszeresen megjelenő vidékfejlesztési időszaki kiadvánnyal, az élethosszig tartó tanulás folyamatos szinten tartásával, segíthetik céljaink megvalósulását.

A FÜZESABONYI KISTÉRSÉG STRATÉGIAI PROGRAMJA

A program indoklása, figyelemmel a helyzetértékelésre és a jövőképre

A Füzesabonyi Kistérség területfejlesztési koncepciójában meghatároztuk a kistérség távlati jövőképét, az általános célokat. Stratégiai cél: a kistérségben élők életkörülményeinek, életminőségének javítása, az élhető és fenntartható települések megalapozása. (Népességmegtartó képesség, foglalkoztatás növelés, környezeti állapot javítás, jövedelmek fokozása, növelése, versenyképesség erősítés, kultúra és hagyományok ápolása, közösségek erősítése.)

Prioritások:

- 1. A vállalkozók versenyképességének erősítése, szolgáltatások bővítése.**
- 2. Idegenforgalom, turisztika, falusiturizmus, borturizmus, extrém turizmus, azaz a fenntartható turizmus kialakítása a hagyományok ápolása**
- 3. Agrárvállalkozások, termelői csoportok erősítése, koncentrációja különösen a szőlő, bor, gyümölcs, zöldségtermesztés és magtermesztés kategóriában. A táji és környezeti értékek rendszerekbe való integrálása – környezeti állapot javítása.**
- 4. Humánerőforrás és képzések fejlesztése, kutatásfejlesztés (Tanuszodák, tornacsarnokok, sportcsarnok építés)**
- 5. Úthálózat és tömegközlekedés fejlesztése, gyorsforgalmi út Egerrel, elkerülő út a Tarna mentén, vasúti felüljáró vagy aluljáró Kálban)**
- 6. Együttműködések szorgalmazása, fejlesztési feladatok közös megvalósítása, összetartozás erősítése**

A prioritások kijelölése döntően az elkészült kistérségi problémahalmaz a „problémafa” és az ez alapján összeállított célrendszer „célfá” elemzése alapján történt. Ezt követően állítottuk össze a SWOT analízist, amely megalapozta egy progresszív, folyamatosan, bár csak szerényen emelkedő, de fejlesztés orientált stratégiai program meghirdetésének lehetőségét.

A PROGRAM KÖZÉP- ÉS RÖVID TÁVÚ CÉLJAI:

A Füzesabonyi Kistérség stratégiai céljait a jövőképből, illetve a koncepcionális célokból vezetjük le. A koncepció részben kijelölt fejlesztési prioritásokhoz 1-1 stratégiai célt rendelünk, ezáltal biztosítható a prioritások és a stratégiai célok összhangja.

A Füzesabonyi Kistérség stratégiai céljai:

- I. Vállalkozások, agrárvállalkozások, a vidék versenyképességének erősítése**
- II. Idegenforgalom, turisztika, falusiturizmus, borturizmus, hobbi turizmus fejlesztése**
- III. Humánerőforrás fejlesztés, életkörülmények, életminőség javítása.**
- IV. Műszaki infrastruktúra fejlesztés, utak, csatornák, vízelvező árkok építése, karbantartása, környezeti terhelés csökkentés**
- V. Együttműködések erősítése a kistérségen belül és kívül, információs hálózat kiépítése, kohézió erősítése**

Az előző fejezetben felsorakoztatott indokokat figyelembe véve a részcélok rendszerét úgy dolgoztuk ki, hogy az általános célokból a stratégiai cél, célokhöz igazodva, megvalósulásuk egyúttal a fő stratégiai cél elérését is markánsan szolgálja.

A célrendszer meghatározásával illesztettük a kistérségi célokat az NFT I. célrendszeréhez, valamint az EU 2007-2013. közötti középtávú tervének ma ismert, valószínűsíthető céljaihoz.

A részcélok rendszerének meghatározásánál gondoltunk arra is, hogy az áttekinthetőséget segíti, ha a részcélok úgy vannak megfogalmazva, hogy megvalósításukhoz alprogramok legyenek rendelhetőek.

A stratégiai célrendszer a fentieknek megfelelő kialakítása a következőképpen alakul:

Stratégiai cél:

Vállalkozások, agrárvállalkozások, a vidék versenyképességének erősítése

- Rész célok: adókedvezmények biztosítása, üresen álló laktanyák ipari övezetté illetve munkahelyteremtő beruházásra való átadása, térségi és települési infrastrukturális ellátó rendszerek fejlesztése, technikai és technológiai fejlesztés, gépberuházások. A gazdasági szervezetek integrációja, együttműködésének erősítése. A gazdasághoz kapcsolódó szakképzési, továbbképzési struktúra megújítása. A gazdasági szektor műszaki-technológiai megújítása, szervezettségének növelése. Méhészek, méhészet támogatása, népszerűsítése. Logisztikai bázisok letelepíthetőségének kijelölése. Megújuló energiaforrások, energiaerdők telepítése.

Stratégiai cél:

Idegenforgalom, turisztika, falusiturizmus, borturizmus, hobbi turizmus fejlesztése

- Rész célok: idegenforgalmi, turisztikai marketing alkalmazása, szálláshelyek bővítése, rendezvények tartása, bemutatók és vásárok tartása, borversenyek szervezése, kiadványok, lapok fenntartása, készítése, vízi-turizmus feltételeinek kialakítása, megépítése. A térség legfőbb turisztikai adottságaihoz illeszkedő kínálat fejlesztése. A kistérségi wellnes kínálat erősítése. A turisztikai marketing hatékonyságának erősítése. Gasztronómia-méhészet-idegenforgalom összekapcsolása. Az extrém sport turizmus összekapcsolása a borturizmussal.

Stratégiai cél:

Humán erőforrás fejlesztés, életkörülmények, életminőség javítása

- Rész célok: *gimnáziumi és szakképzés, tanfolyamok szervezése, népfőiskolai képzés beindítása, piackutatás, nyelvi képzések beindítása, A kistérségi szociális gondoskodás rendszerének bővítése, ellátó, szolgáltató hatásának emelése. Hátrányos helyzetű rétegekről való gondoskodás feltételeinek javítása, színvonalának emelése. Az alap- és középfokú oktatás intézmény feltételeinek javítása, minőségi színvonal emelése. Roma szervezetek partnerségi, együttműködési folyamatainak vizsgálata, értékelése, fejlesztése.*

Stratégiai cél:

Műszaki infrastruktúra fejlesztés, utak, csatornák, vízelvezető árkok építése, karbantartása, környezeti terhelés csökkentés

- Rész célok: szennyvízcsatorna megépítés a Tarna mentén és a Füzesabonyi Kistérségben a Tisza-tó és Füzesabony, besenyőtelek kivételével. Határi utak építése, karbantartása. Közúthálózat fejlesztés, karbantartás, szélesítés, elkerülő utak, kerékpárutak építése. Utak, járdák, átereszek építése. Középületek felújítása, karbantartása. Árvízvédelemi helyzet javítása, fejlesztése, záportározók kijelölése, patakmeder mélyítések, kotrások.

Stratégiai cél:

Együttműködések erősítése a kistérségen belül és kívül, információs hálózat kiépítése, kohézió erősítése

- Rész célok: *kistérségi kapcsolatok javítása, testvérkapcsolati rendszerek bővítése, többcélú kistérségi társulás mindenirányú kihasználása, Teleházak üzemeltetése, eMagyarország pontok felállítása, könyvtárak bővítése és fejlesztése. Kistérségi területi marketing hatékonyságának elmélyítése. Kistérségi ellátó, intézményi, szolgáltató háttér megerősítése, szegregáció visszaszorítása. Leader+ kistérség megszervezése, működtetése.*

A FÜZESABONYI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁSNAK KÖZÉP TÁVON AZ ALÁBBI CÉLOK ELÉRÉSÉT JAVASOLJUK:

- A kistérségi szinten ellátható önkormányzati közszolgáltatási feladatok szakmailag magasabb színvonalú, hatékonyabb – Társulás keretén belüli – szervezésének elősegítése,
- A kistérségi területfejlesztési projektek megvalósításának elősegítése,
- A kistérségi „eközigazgatási ügyintézés” korszerűsítése.
- A jelzőrendszeres egészségügyi szolgáltatás és felügyelet megszervezése
- Kistérségi média – vidékfejlesztési lap és televízió – megvalósítása

A főbb stratégiai intézkedések, programok, alprogramok megvalósításának tervezett ütemezése:

Intézkedés	Rövid táv 2005- 2006.	Közép táv 2007- 2013	Hosszú táv 2013- től
Üresen álló laktanyák ipari és vállalkozói területté való hasznosítása, infrastruktúrával való ellátása. (Aldebrő, Feldebrő, Tarnaszentmária, Verpelét)	X	X	
Szennyvíz beruházások, csatornázás, szennyvíztisztítás megvalósítása (Tarnaszentmária, Feldebrő, Aldebrő, Tófalu, Kápolna, Kompolt, Kál, Nagyút, Dormánd, Mezőtárkány, Mezőszemere, Egerfarmos, Szihalom) Verpeléten a III-IV-es ág	X	X	
Új víztisztító technika kialakítása (Sarud, Újlőrincfalva) egészséges ivóvíz biztosítás	X		
Ipari területek kijelölése, infrastruktúrával való ellátása (Füzesabony, Poroszló, Kál, Kompolt, Kápolna, Verpelét) vállalkozók, befektetők felkutatása, pályáztatása, versenyképességük erősítése a kistérségben	X	X	
Tarna-völgyi feltárási út megépítése (Tarnaszentmária, Verpelét, Feldebrő, Aldebrő, Tófalu, Kápolna, Kompolt, Kál, Nagyút) a kistérség belterületi útjainak a tehermentesítése, gyorsforgalmi út építése, között szélesítés a megyeszékhely, a régióközpont felé		X	X
Vasúti átjáró építés – alul- v. felül járó – építése Kál. Vasúti átjárók korszerűsítése a mellékvonalakon.		X	X
Optikai kábelek fejlesztése a szélessáv kiépítése az e-közigazgatás, az e-önkormányzatok, a Teleházak és e-Magyarország pontokhoz a Füzesabonyi Kistérségben. Információs és pályázatíró központok létrehozása a bankok, a takarékszövetkezetek bevonásával.	X	X	
AVOP Leader+ térségek megalakítása, működtetése (Tisza-tó mikrokörzet és a Tarna menti mikrokörzetben) Egy erős mikrokörzeti hálózat létrehozása.	X	X	
Kerékpárút hálózati terv kidolgozás, kiépítés, fejlesztés (Verpelét, Tarnaszentmária, a Tarna mentén a Tisza-tóig) Szihalom és a Tisza-tó irányába.		X	X
Belterületi és külterületi, határi utak építése, felújítása a Füzesabonyi Kistérségben	X	X	X
Mikrokörzet központok (város) kialakítása (Tarna mente északi és déli része, Tisza-tó mikrokörzetében. (Egységes, kertvárosias falukép kialakítása, lakóparkok kijelölése, tervezetése, építése)		X	X
Tömegközlekedési út- és vasúthálózat felújítása, korszerűsítése,	X	X	

járatok sűrítése. Tömegközlekedési létesítmények és szolgáltatások színvonalának javítása. A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúti mellékvonalak fenntartásával.			
Rendőrsősök (Kál és Sarud) fenntartása, támogatása, közbiztonság erősítése	X	X	X
Szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása a Füzesabonyi kistérség területén	X		
Szilárd hulladéklerakók felszámolása, rekultivációja, vadlerakók megszüntetése, felszámolása a Füzesabonyi Kistérség területén	X	X	
Középületek (iskolák, óvodák, polgármesteri hivatalok, egészségügyi központok, középületek) felújítása, építése, korszerűsítése, modern technikával berendezése	X	X	
Folyók megkotrása, gátrendszer felújítás, építés, záportározók kialakítása a kistérség érintett folyóinál, patakjainál		X	X
Vízvezető árkok, átereszek, hidak, átjárók felújítása, kialakítása, kiépítése a Füzesabonyi Kistérség 19 településén	X	X	
Belterületi zöldfelületek növelése, utcai fásítás, parkosítás	X		
Rendezett településkép kialakítása, a légvezetékek lehetőség szerinti föld alatti kábelvezetékkel történő kiváltása.		X	X
Kulturális örökségi, épített környezeti értékek megóvása, funkcionális fejlesztése. Tájházak létrehozása, a helyi építészeti értékek, hagyományok, eszközök bemutatása, őrzése, ápolása.	X	X	
A Füzesabonyi Kistérség ökoturisztikai rendszerének kialakítása. A Tisza mentén gátórházak és hullámtéri kubikok rehabilitáció utáni bevonása az ökoturisztikai rendszerbe. A turizmus környezeti terhelésének minimalizálása.	X	X	
Védett területek látogathatóságának megszervezése, természetvédelmi oktatóközpontok, bemutatóhelyek, tájcentrumok, tanösvények kialakítása, helyi értékek védetté nyilvánítása.	X	X	
Veszélyes hulladékok, állati eredetű hullák elhelyezésének, tárolásának, elszállításának szervezett megoldása térségi szinten. Hígtrágya kezelés és szervestrágya kezelési technológiák támogatása.		X	X
EU normáknak megfelelő komplex regionális hulladékgazdálkodási rendszerekhez való csatlakozás (Tiszafüred, Hejőpapi, Gyöngyös)	X		
Tájsebek felmérése, helyreállítási lehetőségeinek kidolgozása		X	X
Vízgyűjtőterület vízminőségi állapotfelmérése, monitoring rendszer működtetése. Csapadékmérő állomások, meteorológiai állomások, előrejelzők működtetése, fenntartása. (borvidék, üdülőkörzetek)	X		
Többcélú társulás jogszabályok adta lehetőségeinek mindenirányú kihasználása, érvényesítése. Információs adatbázis létrehozása, működtetése, folyamatos frissítése mikrokörzeti alközpontokkal.	X		
Bentlakásos időkertek építés Verpelét, Sarud, Szihalom, Poroszló, Feldebrő		X	X
Hulladékudvar, hulladékátrakó és hulladék hasznosító telep (Szihalom) építése (Kál, Verpelét, Puoroszló, Füzesabony)		X	
Termálkút fűrés (Sarud, Újlőrincfalva, Poroszló, Feldebrő), termálstrand, szálló építés		X	X
Temetők felújítása, ravatalozók felújítása, építése, urnatemetők	X	X	

építése			
ATM pénzfelvevő automaták, terminálok telepítése, bankkártyával való fizetések meghonosítása, megvalósítása a kistelepüléseken is	X		
Körzeti kábel televízió, kistérségi televízió hálózat kiépítés. Kistérségi lap kiadás. Prospektusok, tájékoztatók, reklámanyagok kiadása.	X		
Szúnyog és rovarirtások rendszeressé tétele az üdülőkörzetekben	X		
Egységes információs táblák, hirdetőtáblák kistérségi szinten	X	X	
Sportpályák, tornatermek, tanuszodák, szabadidő parkok építése	X	X	X
Kulturális és hagyományörző rendezvények kistérségi szintű összehangolása, egyeztetése, szervezése	X		
Középfokú képzések, szakképzések, szakmunkásképzések, nyelvi képzések, gazdaképzések, informatikai képzések, távmunkával kapcsolatos képzések, idegenforgalmi képzések megszervezése	X	X	
AVOP Leader+ képzések megszervezése Leader kistérségenként	X		
Falufejlesztési programok készítése településenként	X		
Roma szervezetek partnerségi, együttműködési kapcsolatainak vizsgálata, értékelése, továbbfejlesztése az MTA Reg Kut Közp kutatási eredményeire támaszkodva	X		
A méhészet kistérségi fejlesztése érdekében, a gasztronómiával és helyi értékek bemutatásával együtt bemutatók, kiállítások, népszerűsítő előadások szervezése	X	X	
Megújuló energiaforrások, energiaerdők telepítése		X	X

Potenciálisan rendelkezésre álló források:

A potenciálisan rendelkezésre álló források egyrészt az EU Magyarország számára allokált strukturális és kohéziós források, melyek költségvetési társfinanszírozással egészülnek ki, a központi brüsszeli pályázati források és végül a magyar költségvetésben, egyes minisztériumok fejezetében elkülönített fejlesztési források, célleírányzatok.

Az Európai Unió költségvetéséből strukturális és kohéziós támogatásokra 213 milliárd Eurót fordítanak a 2000-2006 tervidőszakban. Ebből az összegből Magyarország a csatlakozástól kezdve a 2006-os év végéig bezárólag mintegy 3,0 milliárd Euróval részesedik, mely összeg mintegy 14 %-át képviseli a tagjelölt országok számára nyújtandó 21,6 milliárd Eurós keretnek.

A Magyarország számára nyújtott EU strukturális és kohéziós támogatások kétharmadát adó, vissza nem térítendő fejlesztési források decentralizált módon, kormányzati hatókörben – többnyire pályázatos úton – kerülnek elköltésre. A Strukturális Alapok forrásai és ennek közel egyharmadát kitevő központi társfinanszírozás felhasználásának elveit, területeit, céljait, kedvezményezett körét, valamint keretszámait és az egyes pályázati lehetőségek pénzügyi feltételeit a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT), illetve annak ún. Kiegészítő Dokumentumai szabályozzák. Decentralizált forrásokról lévén szó, a NFT keretszámait, az EU-s támogatás és az állami társfinanszírozás az állami költségvetés részét képezi. Mivel EU-s támogatási források a 2006-os év végéig állnak rendelkezésre az NFT érvényessége is eddig szól. A 2006-os év végéig az NFT öt operatív programjának a költségvetés által rögzített keretszámait a mellékletben olvashatók. Itt meg kell jegyezni, hogy több program zárva lett, a keretek kifogytak. A HEFOP-ban még van ugyan pénz, de a GVOP-nek már csak az éves kerete áll rendelkezésre.

A részletes prioritásonként tagolt keretek a 2004-es költségvetési törvény 16. mellékletében szerepelnek.

A Kohéziós Alap közvetlenül Brüsszeltől irányított infrastruktúrafejlesztési program. Az Alap környezetvédelmi fejezete, mely a nagy lakosság egyenértéket képviselő kommunális víz- és

szennyvíz, valamint szilárd hulladék gazdálkodási rendszerek kiépítését támogatja jelenhet meg, mint potenciális piac. (A közlekedési fejezetben kizárólag állami beruházások jelennek meg.) A Kohéziós Alappal kapcsolatos költségvetési előirányzatok 2005-ös keret összege 56,7 milliárd forint, míg 2006-ra 85 milliárd lett előirányozva.

A Kohéziós Alap esetében is az EU-s forrást költségvetési társfinanszírozás egészíti ki. A környezetvédelmi fejezet a fejlesztések 90 %-át irányozza elő, a fennmaradó rész a kedvezményezett önkormányzatok által biztosítandó önerő.

Az egyéb EU-s forrásoknál az ún. Közösségi Kezdeményezések és egyéb, Brüsszelből vezényelt ágazati programok (LIFE, Intelligent Energy for Europe stb.) jöhetnek szóba. Az elnyerhető projektek száma meglehetősen korlátozott, ugyanakkor nagy presztízs értékkel bírnak. Ezen források elsődleges célja az EU-n belüli társadalmi-gazdasági integráció elősegítése, melyet regionális, szubregionális és határon átnyúló kezdeményezések megvalósítása révén kívánnak elérni.

Az EU 2007-2013-as tervidőszakban a strukturális és kohéziós politikájának célkitűzéseit és pénzügyi eszközeit át kívánják alakítani. Jelen időszakban nagyon sok a bizonytalansági tényező, nincs elfogadott költségvetés, a keretszámok is bizonytalanok. A vidékfejlesztési politika a jövőt illetően viszont egyszerűbb és átláthatóbb lesz az ígéretek alapján. A teljes időszakra eredetileg a 2004-es árakon számítva 97,2 milliárd euró lehet a költségvetési összeg. Ehhez jön hozzá a nemzeti önrész. A nem profitorientált projektek továbbra is 100%-ban támogathatók lesznek, míg a profitorientált projektek finanszírozása kisebb mértékű.

A 2005. évi magyar költségvetésben egyes minisztériumok fejezeteihez kapcsolódóan jelennek meg fejlesztési jellegű támogatási források pl. a GKM fejezetében a SMART és a NEP programok. Ezen kizárólag a költségvetés által finanszírozott hazai források részletes vizsgálatától eltekintünk három ok miatt. Egyrészt a fejlesztésre fordítható források főtömegét az EU Források és társfinanszírozásuk adják. A költségvetési források egy évre szólnak, így programozási szempontból tervezhetőségük igen korlátos és végül a költségvetési megszorító intézkedések miatt a tényleges előirányzatok nagysága eltérhet a költségvetésben szereplő összegektől. Megjegyzendő, hogy a költségvetésben definiálnak több évre áthúzódó fejlesztési célkitűzéseket pl. a BM fejezetében térségi szilárdhulladék kezelő rendszerek és települési szennyvíz elvezetés és tisztítás létesítményeinek fejlesztése, vagy a kombinált fuvarozás és logisztikai központok fejlesztési programja a GKM fejezetében, de ezen célkitűzések mellé nem rendel a költségvetés forrásokat.

(A kivonat a 125 oldalas koncepcióból, a 40 oldalas stratégiai programból, és az 66 oldalas mellékletekből készült a koncepció véleményezésének megkönnyítésére, összefoglalására, áttekintésére.)